Nr. 36. Poznań, sobota, 8 września 1923. Rocznik 4.

Organ Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Komunikaty
Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Zwyżka abonamentu gazet na październik.

Wobec ponownego podrożenia papieru o ca 25 % i robocizny o 90% uchwaliło zebranie wydawców z dn. 1 bm. podwyższyć przedpłatę gazet na październik o minimalnie 100 %. Sekr. gen.: *Kryg.*

Zwyżka płac.

Na mocy układu cennikowego z dnia 24 marca 1922 roku podwyższa się płacę pracowników drukarskich z dniem 1 września począwszy o 90 %.

Tabelkę z rozliczeniem nowych płac zamieszczamy drugostronnie. Sekr. gen.: *Kryg.*

„Polski Cennik Drukarski".

Na miesiąc wrzesień obowiązuje mnożnik 8 800 %. Sekr. gen.: *Kryg.*

Podział Okręgu Wielkopolskiego na nowe grupy.

Na skutek wniosku Zarządu okręgowego wybrano na Walnem Zebraniu Okręgu Wielkopolskiego, odbytem dnia 19 sierpnia w Inowrocławiu, komisję, która zająć się miała reorganizacją okręgową.

Posiedzenie komisji tej odbyło się dnia 1 września r. b. w Poznaniu w lokalu związkowym.

Uchwalono okręg zostawić na dotychczasowych zasadach, z wyjątkiem, że posiedzenia zarządowe odbywać się będą stosownie do potrzeby w Poznaniu w lokalu związkowym.

Pozatem uchwalono podzielić Okręg na cztery grupy następujące:

Grupa I. Jarocin, Kalisz, Kępno, Koźmin, Krotoszyn, Ostrów, Pleszew, Środa, Września;

Grupa II. Gostyń, Grodzisk, Kościan, Leszno, Rawicz, Śrem, Wolsztyn;

Grupa III. Chodzież, Czarnków, Międzychód, Nowy Tomyśl, Oborniki, Szamotuły, Wronki, Zbąszyń;

Grupa IV. Bydgoszcz, Gniezno, Gołańcz, Inowrocław, Mogilno, Nakło, Strzelno, Szubin, Wągrówiec, Wyrzysk, Żnin.

Grupy w tem ustosunkowaniu winne jaknajprędzej odbyć posiedzenia, na których wybrać mają każda jednego delegata, który bierze udział w posiedzeniach Zarządu okręgowego.

Posiedzenia pierwsze zwołają:
Grupa I: p. Józef Królak ze Środy.
Grupa II: p. Jan Milczyński z Grodziska.
Grupa III: p. Józef Kawaler z Szamotuł.
Grupa IV: p. Kazimierz Ziętowski z Inowrocławia.

Sekr. gen.: *Kryg.*

Znaczenie działu ogłoszeń w czasopiśmie fachowem.

Dział ogłoszeń pisma fachowego stanowi dla poszczególnego fachowca obok treści fachowej, zawartej w części redakcyjnej, wcale niepoślednie źródło informacyjne. Niejeden łamie sobie głowę, w jaki sposób to i owo rozpocząć, jakie fabrykaty lub narzędzia do fachu ma sprowadzić i z której firmy, gdzie zakupuje się najkorzystniej itp. wiącej. W łamach ogłoszeniowych czasopism fachowych znajdują się też od razu do razu zapytania o źródła zakupu na ten lub ów produkt względnie fabrykat lub półfabrykat.

Uważny czytelnik czasopisma fachowego nie ma kłopotów w kierunku korzystnego zakupu. Co tylko w zakresie pracy swej koniecznie potrzebuje, czego tylko dla interesu swego poszukuje, nigdy nie znalezie korzystniejszego źródła informacyjnego nad dział ogłoszeniowy czasopisma fachowego. Temu nie zaprzeczy żaden doskonały fachowiec, który bez czasopisma fachowego nie może się też obyć. Wszelkie solidne artykuły, zwłaszcza wyrabiane w kraju, rychlej czy później ukazać się muszą na łamach gazety fachowej, a firmy, które nie ogłaszają, śmiało pozostawić można na uboczu. Z tandetą reklamy wśród fachowych czytelników robić nie można, przeto niesolidne firmy stronią od ogłaszania w czasopiśmie fachowem niby djabeł od święconej wody.

Każde czasopismo fachowe jest doskonałym pośrednikiem w zakresie potrzeb, starań i usiłowań fa-

Obecna płaca w zawodzie graficznym w Poznaniu, obowiązująca od 1 września 1923
(zwyżka 90 % — 46 godzin tygodniowo).

	w 1 roku po wyuczeniu				do 21 lat				do 24 lat				ponad 24 lata			
	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo
Zecer ręczny, litograf, kamieniodrukarz, chemigraf	16513	24770	33026	759 598	18512	27768	37024	851 552	22042	33063	44084	1013932	26858	40287	53716	1235468
Oddziałowy, Metrampaż, Korektor — 10 % więcej	18164	27246	36328	835 544	20363	30545	40726	936 698	24246	36369	48492	1115316	29544	44316	59088	1359024
Zecer maszynowy 20 % więcej	19816	29724	39632	911 536	22214	33321	44428	1021844	26450	39675	52900	1216700	32230	48345	64460	1482580
Oddział. w linotyp. 10 % więcej	21798	32697	43596	1002708	24435	36652	48870	1124010	29095	43643	58190	1338370	35453	53180	70906	1630838
	w pierwszych 2 latach				w 3 i 4 roku				po 4 latach							
Introligator	15339	23009	30678	705 594	19198	28797	38396	883 108	22963	34445	45926	1056298				
Oddziałowy w intr. 10 % więcej	16873	25310	33746	776 158	21118	31677	42236	971 428	25259	37889	50518	1161914				
	po wyuczeniu				po 1 roku				po 3 latach				po 5 latach			
Nakładaczki lub pracow. introligatorskie	4 613	6 920	9 226	212 198	6 080	9 120	12160	279 680	9 703	14555	19405	446 338	12154	18231	24308	559 084
	w 1 roku				w 2 roku				w 3 roku				w 4 roku			
Uczniowie	1 965	2 948	3 930	90 390	3 956	5 934	7 912	181 976	4 950	7 425	9 900	227 700	6 927	10391	13854	318 642

chowych, do których osiągnięcia względnie rozwikłania nietylko w tekscie, lecz i w dziale ogłoszeniowym intenzywnie głos zabierać się poleca. Dla utwierdzenia w pamięci reasumujemy: dział ogłoszeniowy czasopisma fachowego to drogowskaz operacyjny w pracy zawodowej, to jeneralny pogląd produkcji naszego zawodu względnie przemysłu. Wykorzystaj go tylko; czemu latać z miejsca na miejsce z ofertą względnie zapytaniem, jeżeli w dziale ogłoszeniowym w sposób łatwy to, co potrzebne, towar względnie nabywcę na produkt swej pracy łatwo i korzystnie osięgnąć można!

Kurs grafiki przemysłowej w Bydgoszczy.

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego podało do wiadomości, że z początkiem roku szkolnego 1923/24 zostały otwarte w państwowej szkole przemysłowej w Bydgoszczy: I wydział przemysłów rolnych; II. kurs grafiki przemysłowej; III. wydział rzemieślniczo-przemysłowy.

Kurs grafiki przemysłowej przeznaczony jest dla wykształcenia pracowników technicznych dla przemysłu graficznego. Na kurs ten mogą być przyjmowani uczniowie rzeczywiści i wolni. Na uczniów rzeczywistych przyjmowani są kandydaci wieku do lat 19, posiadający kwalifikacje następujące: posiadać muszą świadectwo ukończenia 4 klas szkoły średniej ogólnokształcącej lub 7 klas publicznej szkoły powszechnej, albo posiadający świadectwo ukończenia równorzędnej ilości klas innych szkół ogólnokształcących, lub świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Złożyć muszą egzamin wstępny z języka polskiego, matematyki i rysunków. Uczniowie wolni przyjmowani są bez ograniczenia i cenzusu szkolnego, powinni jednak posiadać conajmniej roczną praktykę w dziedzinie sztuki graficznej. Uczniowie rzeczywiści otrzymują świadectwo ukończenia kursu, uczniowie wolni świadectwo uczęszczania.

* * *

W sprawie kursu grafiki przemysłowej w Bydgoszczy odebraliśmy następującą korespondencję:

Nowopowstająca państwowa szkoła przemysłowa w Bydgoszczy, która rozpoczęła swój żywot z dniem 1 sierpnia r. b., ogłasza program nauk, z którego wynika, że zajmować się ona będzie także drukarstwem, litografją i fototechniką.

Że taką szkołę zawodową powitać należy z radością wielką, zbytecznem byłoby się o tem obszerniej rozpisywać. Wiemy wszyscy o tem dobrze, że jest ona bardzo potrzebna i dla tego też obowiązkiem naszym będzie popierać jej usiłowania i cele.

Ale na razie nie o to mi chodzi. Na to będzie jeszcze dosyć czasu później.

W odezwie do społeczeństwa polskiego o utworzeniu specjalnego kursu dla drukarstwa, litografji i fototechniki znajduje się znamienny ustęp, który w interesie honoru dotychczasowego drukarstwa polskiego należałoby nieco sprostować, chociażby już tylko z tego powodu, że mija się z prawdą i poniża współczesnych drukarzy, przedstawiając ich jako skończonych partaczy w zawodzie.

Wspomniany ustęp brzmi dosłownie:

„Cały przemysł graficzno-produkcyjny w Polsce spoczywa w rękach przedsiębiorców i pracowników, do zawodu tego teoretycznie nie przygotowanych, a praktycznie pozornie tylko wykwalifikowanych. Poważna część pracowników i właścicieli przedsiębiorstw graficznych rekrutuje się u nas z pośród ludzi, umiejących zaledwie czytać i pisać, rozpoczynających swój zawód od najprostszego sposobu terminowania, a kończących zdobycie ostatecznego wykwalifikowania na trzyletniej praktyce terminatorskiej u jednego i tego samego właściciela przedsiębiorstwa."

Że c a ł y przemysł graficzno-produkcyjny w Polsce spoczywa w rękach przedsiębiorców i pracowników do zawodu tego teoretycznie nie przygotowanych, a p r a k t y c z n i e p o z o r n i e t y l k o p r z y g o t o w a n y c h — jest to twierdzenie mojem zdaniem trochę przesadne i zakrawa na jarmarczną reklamę, aby zdobyć dla Szkoły — której działalności i wyników nikt z nas jeszcze znać, a więc i osądzić nie mo-

że — szeroki poklask i uznanie. Że dzisiaj i Szkołę zawodową reklamować trzeba, nie ulega wątpliwości i nikt też na to oburzać się nie będzie, ale każda reklama, a tem więcej poważnej uczelni, musi zaznaczać stan faktyczny i nie przedstawiać rzeczy inaczej — a przedewszystkiem nie tak pretensjonalnie. Od ludzi, którzy chcą się zająć kształceniem danego zawodu wymagać należy oprócz innych zdolności fachowych, przynajmniej tyle wiadomości, aby znali faktyczny stan i poziom tego przedmiotu, któremu przez swą wiedzę chcą się przysłużyć.

Tymczasem tak nie jest, bo jeżeli się uogólnia ślamazarność całego zawodu drukarskiego, robi się niejednym jednostkom zawodowym zarzut tej ślamazarności niesłuszny, a zwłaszcza tym, którzy umiłowali czarną sztukę drukarską ponad wszystko i którzy nie gonili za rozgłosem, a pomimo tego przyczynili się w znacznej mierze do jej dotychczasowego rozwoju, który, aczkolwiek nie cieszy się jeszcze zupełnem uznaniem sfer artystycznych społeczeństwa, to jednak mimo to nie pozostaje na ostatnim szczeblu drabiny drukarskiej. Że zaś takich drukarzy mamy, świadczą o tem najwymowniej dwa pisma zawodowe i ci współpracownicy ich, którzy je zasilają swemi pracami. A ponadto i ta rzesza, aczkolwiek nieliczna jeszcze, tych pracowników drukarskich, dla których zawód jest wszystkiem. Stanowczo zaś zaprzeczyć trzeba twierdzeniu odezwy w innym poniżej zamieszczonym ustępie, że brak nam ludzi, którzyby zaznajomili się z techniką zagraniczną. Jest to twierdzenie zbyt śmiałe, gdyż jeszcze dzisiaj znajdują się niejedni Polacy drukarze na wysługach grafiki zagranicznej i widocznie cenieni być muszą, jeżeli w dzisiejszych czasach bezrobocia ich się zatrudnia. A czy takich drukarzy nie znajdziemy i w Polsce, takich, którzy zdobywali swą wiedzę fachową w świecie, takich, którzy zdobyte wiadomości przynieśli do kraju i niemi szczodrze dzielą się z ogółem? Nazwisk ich wymieniać nie potrzeba — ich wiedza fachowa, ich subtelność i praktyczna znajomość fachu i ich pedanteryjna wprost dążność nad wykształceniem drukarstwa jest nam drukarzom znana. Jeżeli poziom drukarstwa polskiego się wzmaga, jeżeli są dodatnie wyniki, to nie tym frazeologom u nas tak popularnym mamy to do zawdzięczenia, ale ludziom czynu i umiłowania zawodu. I tym wszystkim, którzy przeszli tę twardą szkołę zawodową, którzy budowali tę grafikę polską, odmawia się dziś kwalifikacyj zawodowych i nazywa w przenośni partaczami.

Kto zna warunki, w jakich to dzisiejsze drukarstwo budowane było, i kto wie, że od razu Krakowa nie zbudowano — a pomimo tego inicjatorów tej budowy przewlekłej nie potępia — ten odczeka ze spokojem wyników, jakiemi kursa graficzne za rok poszczycić się będą mogły.

Aby zaś mnie nikt nie posądzał o chęć szkodzenia w reputacji nowej szkoły zawodowej, oświadczam, iż do napisania powyższego artykułu zniewoliła mnie tylko niesłuszna i uogólniająca krytyka tych drukarzy, których znam, że przyczynili się do podniesienia poziomu zawodu naszego i którzy zdali egzamin swego wyrobienia zawodowego i życzę kursom drukarskim, aby z ich pomocą więcej takich działaczy zawodowych się wychowało, którzy nie uzyskanym zaświadczeniem absolwencji kursów, ale mozolnie i z wytrwałością zdobytą wiedzą drukarską praktycznie podług zasad tradycyjnych przyświecać by nam mogli.

A więc szczęść Boże nowej uczelni drukarskiej!

Yt.

Z chwili bieżącej

Hurtownia Drukarska przypomina dotychczasowym pp. akcjonarjuszom, ażeby niezwłocznie wykorzystali swoje prawo dokupu akcji II emisji, po oficjalnem bowiem ogłoszeniu subskrypcji nie będą mieli gwarancji co do tego.

Jubileusz 50 letni zawodu drukarskiego obchodzi w niedzielę dnia 9 bm. p. Wacław Urbański z Poznania. Jubilat wstąpił przed 50 laty, dnia 7 września 1873 roku jako uczeń do drukarni p. Jarosława Leitgebra, dzisiejszego właściciela księgarni przy Ale-

jach Marcinkowskiego w Poznaniu. Przebywszy tam naukę i dłuższą praktykę drukarstwa, wstąpił następnie jako oddziałowy do drukarni dawniejszego „Kurjera Poznańskiego", za czasów ks. dr. Kanteckiego. Z chwilą powstania drukarni św. Wojciecha przestąpił do niej, również jako oddziałowy i pracuje w niej dotychczas.

Program niedzielnego obchodu jubileuszowego, jak się dowiadujemy, jest następujący: rano o godzinie 9 msza św. w kościele N. P. Marji, o godzinie ½12 wspólne śniadanie, a wieczorem o godzinie 7 skromna koleżeńska zabawa wraz z rodzinami w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej. — Redakcja życzy Jubilatowi jeszcze długich lat życia w szczęściu, spokoju i dalszej zbożnej pracy. Szczęść Boże rycerzowi pracy!

Dotyczy reparacji maszyn drukarskich. W naszem czasopiśmie polecał się p. T. Wojciechowski, Poznań, ul. Długa 14, do montaży maszyn graficznych, litograficznych i introligatorskich. Niezależnie od ogłoszenia proszeni jesteśmy z kół fachowych o zwrócenie uwagi na p. T. Wojciechowskiego jako na uzdolnionego montera specjalistę.

Ceny gazet w Niemczech. Zawrotna drożyzna nader dotkliwie daje się odczuwać w przemyśle wydawniczym. Gazety zmuszone są co kilka dni podwyższać abonament i ceny za ogłoszenia. W ostatnich kilkunastu dniach „Berliner Tageblatt", jak donosiliśmy, podwyższył cenę za egzemplarz z 30 000 na 80 000 marek, obecnie zaś kosztuje pojedyńczy numer 200 000 marek niemieckich!

Ruina przemysłu graficznego w Bawarji. Stowarzyszenie wydawców w Monachjum oświadczyło, że z własnych funduszów wydawnictw podtrzymać nadal nie może, wskutek czego zmuszonem jest zaprzestać wydawnictwa książek i czasopism. Wskutek tej uchwały przestało dotychczas w Bawarji wychodzić 167 czasopism, pomiędzy niemi stare, znane czasopismo humorystyczne „Münchener Fliegende Blätter", niemal jako symbol, że sytuacja w Niemczech poważna, nie stać już na żart swawolny... Położenie pracowników, którym pracę wypowiedziano, opłakane. Liczba bezrobotnych powiększa się z dnia na dzień.

Profesura wiedzy dziennikarskiej w Niemczech. Przy uniwersytecie w Monachjum urządzono katedrę dla wiedzy dziennikarskiej, którą powierzono dr. Karolowi d'Elsterowi, profesorowi nadzwyczajnemu przy uniwersytecie w Monasterze, znanemu badaczowi literatury i historji gazet w Niemczech.

Banknoty miljonowe w Niemczech. W najbliższym czasie ukażą się w Niemczech w obiegu banknoty po 10, 20 i 50 miljonów marek niemieckich. Wszystkie te banknoty będą 195 milimetrów długie, a 80 względnie 83 i 86 milimetrów szerokie. Papier biały, druk czarny, jednostronny z znakiem wodnym po prawej stronie, żółtawy w kolorze. Poddruk u 10 miljonówek jest szary, u 20 miljonówek szaroniebieski a u 50 miljonówek brunatnoczerwony.

Z przemysłu graficznego w Anglji. Ogólne położenie w przemyśle graficznym jest obecnie oziębłe, coprawda wobec roku zeszłego korzystniejsze. Liczba bezrobotnych pracowników graficznych jest mniejsza, aniżeli latem 1922 roku. W Londynie naliczono 700 drukarzy i składaczy czcionek bez pracy, podobnie wygląda w centrach prowincjonalnych. Na podstawie umowy cennikowej myta do końca bieżącego roku nie ulegną żadnej zmianie, tak że zatargu ekonomicznego w Anglji nie obawiają się. W Birmingham jednakże odbył się niedawno kongres pracowników gazetowych z Anglji, na którym domagano się 25 procentowej dopłaty za pracę nocną i za składanie maszynkowe; również domagano się wolnej nocy i wolnego dnia co drugi tydzień. Żądanie to postanowił kongres przedłożyć wydawcom gazet przez specjalnie obraną komisję, wybraną z grona pracowników gazetowych.

Wszechrosyjska wystawa plakatów. Z okazji wystawy rolniczej w Moskwie odbyła się wystawa plakatów, obejmująca wszystkie charakterystyczne plakaty sowjeckie z ostatnich lat rewolucyjnych. Na wystawie tej był osobny oddział plakatów rosyjskich i zagranicznych politycznych i ekonomicznych celem porównania ich pod kątem widzenia sztuki graficznej.

Prasa murzyńska w Ameryce. W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej wychodzi obecnie około 500 gazet i tygodników, redagowanych przez murzynów i przeznaczonych dla czarnych czytelników. W Filadelfji dla 134 000 murzynów wychodzi 7 dzienników i 8 tygodników. W Indianapolis wychodzi pięć pism murzyńskich, w Chicago piętnaście. Wszystkie gazety i tygodniki murzyńskie rozwijają w iście amerykański sposób agitację w kierunku pozyskania coraz większej liczby abonentów. Murzyńska „Louisville News" nęci swych czytelników premjami złotemi wysokości 3 000 dolarów. „New York News" i „Chicago Entreprise" urządzają konkursy piękności, ma się rozumieć wyłącznie dla kolorowych dam (coloured ladies) a wychodząca w Texas „Progressive Citizen" obiecuje swym czytelnikom gratis kapelusze, według miary zrobione buty i pełne sakiewki.

Styl gazet murzyńskich jest nadzwyczaj kwiecisty. Ażeby o nim w przybliżeniu dać pojęcie, podajemy modlitwę murzyna duchownego, podaną przez „Associated Negro Press". Brzmi ona w tłomaczeniu: „O Panie! udziel twemu słudze wzroku orła a mądrości sowy, połącz duszę jego z ewangielicznym telefonem przestworza niebieskiego; rozjaśnij czoło jego światłem niebiańskiem, zatruj ducha jego miłością bliźniego, potrzej wyobraźnię jego pociągnięciem pędzla zwilżonego esencją terpentynową, namaszcz usta jego olejkiem piżmowca, opieczętuj mu język młotem twej mocy, zelektryzuj mózg jego światłem słowa twego, utrzymaj ramiona jego stale w ruchu, natrzyj ciało jego olejem mineralnym twego zbawienia i dodaj mu wreszcie ognia. Amen!"

Ceny papieru krajowego

ważne od 1 września r. b.

Gatunek papieru	Ceny hurtowe loko Poznań za kg. mk.
Gazetowy rotacyjny	18.000 loko fabr.
„ w arkuszach	23.500
Drukowy matowy	33.700
„ satynowany	34.700
Piśmienny Nr. 3 i konceptowy	37.300
„ Nr. 2	49.900
„ Nr. 1 bezdrzewny	60.400
Karton pocztówkowy bezdrzewny	70.200
„ „ drzewny	49.200
Piśmienny kolorowy (albumowy)	48.200
Okładkowy kajetowy	44.100
Kopertowy t. zw. angielski	45.600
Skoroszytowy	66.900

Za makulatuęr płacą fabryki przy dostawach wagonowych 23% od ceny papieru rotacyjnego; obecnie więc 4140 mk. za kilogram.

PRZEGLĄD PAPIERNICZY
Organ Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu.

Z Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych.

Walne zgromadzenie Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych, zwołane na 3 bm. na sali posiedzeń Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, nie odbyło się jako takie, gdyż lokal rzeczony z niewiadomych przyczyn zbierający się członkowie zastali zamknięty. W to miejsce odbyło się zwykłe zebranie w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej, a walne zgromadzenie odłożono do poniedziałku dnia 10 bm. o godz. 7 wieczorem w lokalu Związku Towarzystw Kupieckich.

W toku obrad, któremi kierował p. Bartsch, domagano się, ażeby zwyczajne zebrania zwoływano ze względu na stale zmieniające się ceny, co ośm dni. Konieczność zwoływania częstszych zebrań pozostawiono uznaniu zarządu.

Na wniosek wiceprezesa p. dyrektora Nędzewicza uchwalono podwyższenie składek na 30 000 mk. kwartalnie a wstępne na 50 000 mk.

Poniżej podajemy uchwalony na zebraniu 3 bm. odtąd obowiązujący

CENNIK

(Przedruk wzbroniony przez Stow. Polskich Kupców Papierniczych).

Papier koncept. 10 kg.	800.—	mk.
,, „ 10 „ linjow.	900.—	„
„ kancelar. 12 „	1200.—	„
„ „ 12 „ kratk. i linjow.	1300.—	„
„ „ 12 „ z rubryk.	1500.—	„
„ kupiecki 4⁰ (20 kg.)	1300.—	„
„ „ 8⁰ (20 kg.)	700.—	„
„ biletowy	700.—	„
„ „ w teczkach 5/5	3000.—	„
Okładka szara lub niebieska 7 b	4200.—	„
„ skoroszytowa 7 a	6500.—	„
Bibuła biurowa	od 5000—7500.—	„
„ do filtrowania	4000—6000.—	„
„ do kwiatów kolor.	1100.—	„
„ do kwiatów krepow. w rulonach	10000.—	„
Papier kolorowy „glacé“	1100.—	„
„ srebrny lub złoty	3000.—	„
„ pergaminowy 75×100	4000.—	„
„ pergaminowy do konserw.	—*—	„
„ do pakowania ark. 70×100	3000.—	„
„ w rolkach metr b	3000.—	„
Zeszyty po 4 ark. czyli 16 kart	3500.—	„
„ dzienniki 5 ark.	5000.—	„
„ do stenografji	4000.—	„
„ do nut	7000.—	„
„ do zadań 4⁰	4000.—	„
„ do zadań 8⁰	—*—	„
Zeszyciki 8⁰ linjow. 2 arkusze	2000.—	„
,, 8⁰ linjow. 4 arkusze	3500.—	„
Zeszyty do rysunków 12 kart	10000.—	„
,, do rysunków	—*—	„
Bloki do rysunków szare	6000.—	„
,, do rysunków białe	10000.—	„
Okładki do zeszytów (cienkie)	800.—	mk.
Etykiety do zeszytów niegum.	—*—	„
,, do zeszytów gumow. białe	200.—	„
Ołówki czarne najt. (Majewskiego)	4000.—	„
,, czarne Dessin	4500.—	„
,, nieb. lub czerw. (białe trzonki)	6500.—	„
,, kopijne tańsze (fiol. drzewo)	5500.—	„
,, kopijne lepsze	7500.—	„
,, kopijne Castell (Koh-i-noor)	25000.—	„
Węgle do rysunków Janus	1000.—	„
Rysiki tanie	600.—	„
„ (białe) mleczne	800.—	„
Tablice na 3 do 5 linji	25000.—	„
„ na 4 do 6 linji	30000.—	„
„ na 5 do 7 linji	35000.—	„
Kredki pastel. 6 szt.	6000.—	„
„ pastel. 12 szt.	9500.—	„
Farbki w kaw. „Iskry“ okr.	3600.—	„
„ w kaw. „Iskry“ srebr. i złot.	7500.—	„
Gumy prawdz.	—*—	„
,,	—*—	„
Pióra szkolne nr. 45-61	600.—	„
„ 0,75	1000.—	„
,, Bremeńskie	1000.—	„
„ z kulką	1000.—	„
„ „Ly“ i ścięte	1000.—	„
,, do ronda	1000.—	„
Koperty kupieckie kolorowe	300.—	„
„ kupieckie białe	600.—	„
„ biletowe białe	500.—	„
„ urzędowe ½	500.—	„
„ do akt długie	1200.—	„
Formularze rach. ¼ ark.	400.—	„
„ rach. foljo jednostronne	800.—	„
„ do kasy chorych	300.—	„
„ odmeldowań policyjn.	300.—	„
Listy przewozowe pojedyńcze	650.—	„
„ „ pospieszne	—*—	„
Papier do nut 12 i 16 linj.	2500.—	„
Pocztówki blanko	200—300.—	„
Telegramy Kościuszkowskie	3000.—	„
Tel. Tow. Czyt. Ludow. i Czyt. dla Kob.	3000.—	„
Karty do gry 32 l.	40000.—	„
„ do gry 52 l.	75000.—	„
„ z widokami Poznania	2000.—	„
„ artystyczne	od 3000.—	„
Trzonki (najtańsze)	od 1200.—	„
Papier gumowy w rolkach	1200.—	„
Teki do listów (registratory) 4⁰ z futerałem	85000.—	„
„ do listów (registratory) 2⁰ z futerałem	95000.—	„
Skorowidze do tek	11000.—	„
Skoroszyty foljo 8 cm.	7000—9000.—	„
Dziurkacze	85000.—	„
Kalka do maszyny 2⁰	2000.—	„
„ ołówkowa w arkuszach	3000.—	„
Spinki do listów małe	5000.—	„
„ do listów większe	6000.—	„
Pinetki I	12000.—	„
„ II.	13000.—	„

Pinetki III.		14000.—	mk.
Poduszeczki do stempli 0		22000.—	„
„ do stempli I.		32000.—	„
„ do stempli II		50000 —	„
Lak czerwony do listów funt		165000.—	„
„ do pakowania laska		—*—	„
Kolebacze 7 1/2 ctm.		—*—	„
Atrament bankowy Leszczyńskiego	1/1	75000.—	„
„ „ „	1/2	48000.—	„
„ „ „	1/4	32000.—	„
„ „ „	1/8	21000.—	„
„ „ „	1/16	13500.—	„
„ „ „	1/32	7500.—	„
Atrament kopjowy Leszczyńskiego	1/1	96000.—	„
„ „ „	1/2	60000.—	„
„ „ „	1/4	37000 —	„
„ „ „	1/8	23000.—	„
„ „ „	1/16	14000.—	„
„ „ „	1/32	9000.—	„
Atrament Herolda „Sienkiewicza“	1/1	60000.—	„
„ „ „	1/2	35000.—	„
„ „ „	1/4	18000.—	„
„ „ „	1/8	12000.—	„
„ „ „	1/16	10000.—	„
„ „ „	1/32	6000.—	„
Tusz do rysowania czarny płynny		9500.—	„
„ do rysowania kolorowy płynny		9500.—	„
„ do stempli czerw.		18000.—	„
Flirt Salonowy		20000.—	„
Kreda szt.		1000—1500.—	„
Agendy kieszonkowa „Pola“		36000.—	„
Albumy miasta Poznania		30000.—	„

Z rynku papierniczego

Czechosłowacja. Zastój w przemyśle papierniczym nadal dotkliwy wskutek wysokich kosztów produkcyjnych, uniemożliwiających eksport papieru. Hołubkowską fabrykę papieru wskutek braku zleceń na wyrób papieru zamknięto.

Anglja. Zastój na rynku papierniczym nieco zmalał od połowy sierpnia, jednakże pewna liczba fabryk papieru nie ma produkcji zamówionej na okres dłuższy i wykonuje nadchodzące zlecenia już w czterech do pięciu dni. Najlepiej powodzi się fabrykom papieru w Anglji północnej i Szkocji, wyrabiającym papier z włókien rośliny Esparto; znajdują się niemal w normalnym biegu. Wobec wysokich cen płaconych za sulfitową masę papierniczą coraz więcej fabryk angielskich, wyrabiających obok papieru także włókno z Esparto, dodawają coraz więcej masy espartowej do wyrobu papieru, wskutek czego koszty wytwórcze papieru znacznie się obniżają.

Ogółem biorąc rynek papierniczy znacznie się ożywił wskutek zlikwidowania strajku robotników portowych, wobec czego eksport i import masy papierniczej oraz gotowego papieru wzmógł się znacznie.

Japonja. Dwie fabryki papieru zamierzają, jak donosi prasa japońska, wyrabiać przedni, celulozowy papier pakowy, razem około 16 000 tonn rocznie. Jedna z nich, The Fuji Paper Manufacturing Co., rzekomo ustawiła już w tym celu maszyny.

Kanada. Według urzędowego sprawozdania wyrobiła Kanada w 1922 roku 1 082 000 tonn papieru gazetowego. Od roku 1909, w którym wyrobiono tylko 150 000 tonn papieru gazetowego produkcja stale się powiększa, tak że niebawem prześcignie produkcję Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Według doniesień z Nowegojorku, które brzmią podobnie jak z Chicago i innych miast północno-amerykańskich panuje na rynku zbytu papierów zastój, objawiający się dorocznie w porze letniej, który wpływa na zniżkę cen za papiery. Jedynie na papier gazetowy panuje popyt ożywiony. Popyt na błonnik drzewny ożywiony wskutek drobnej zniżki cen.

Płacono za importowaną masę papierniczą w centach za funt angielski od portu atlantyckiego:

Sulfitowa masę bieloną	4,40—5,00	dolarów.
„ „ łatwą do bielenia	3,30—3,75	„
„ „ niebieloną przednią	3,30—3,50	„
„ „ „ pośledn.	2,85—3.10	„
Sulfatową bieloną	4,00—4,15	„

Płacono za krajową masę papierniczą loco fabryka:

Sulfatową masę bieloną	4,50—5,00	dolarów.
„ „ niebieloną	3,10—3,30	„
„ „ łatwa do bielenia	3,25—3,50	„
Sulfitową masę na wyrób pap. gazet.	3,00—,325	„
Celulozę natronową	4,25—4,35	„

Z przemysłu papierniczego w Szwajcarji.

Dla przemysłu papierniczego w Szwajcarji były lata 1921 i 1922 bardzo niekorzystne. Fabryki papieru i wyrobów z papieru nie miały wystarczających zleceń by utrzymać maszyny w pełnym biegu; produkcja fabryk przekraczała przeciętnie cośkolwiek ponad połowę produkcji normalnej, fabryki nie mogły przeto wykorzystać swych zakładów fabrycznych należycie. Rzeszę pracowników wpracowanych zatrudniano pracami wyjątkowymi, na ogół tylko nikłą część zwalniano z pracy; produkowano, o ile to było możliwe i racjonalne, na zapas.

W roku 1921 na wiosnę rząd szwajcarski ograniczył był dowóz papieru, stąd import tanich papierów zmalał. Skutkiem tego zarządzenia przesilenie w przemyśle papierniczym przynajmniej nie pogłębiło się dalej, bez tego zarządzenia przemysł rzeczony popadłby w stan opłakany. Przedwczesne zniesienie rozporządzenia, o którem mowa, miałoby jeszcze dzisiaj skutki fatalne.

Ceny za papiery uległy w roku 1922 znacznej zniżce, po części wyrównywały zaledwie koszty produkcji. Przez udoskonalenie i dalszą rozbudowę poszczególnych zakładów fabrycznych produkcja papieru w Szwajcarji przekroczyła znacznie zapotrzebowanie krajowe. Eksport papierów szwajcarskich odbywał się po cenach nader przystępnych; dokonywano go jedynie w celu utrzymania fabryk w ruchu. Pod względem surowców krajowych na wyrób papieru dotkliwie odczuwać się dawała drożyzna ich oraz brak dostatecznej ilości. Szczególnie odczuwano brak szmat i starego papieru na przeróbkę, eksport ich albowiem znacznie wzrósł. Również dostawa drzewa podatnego na wyrób masy papierniczej była w roku 1922 niedostateczną.

Fabryki wyrabiające celulozę i włókno drzewne znajdowały się w podobnie trudnem położeniu jak

fabryki gotowego papieru; wskutek zastoju w przemyśle papierniczym również ograniczyć z konieczności musiały produkcję.

Widoki szwajcarskiego przemysłu papierniczego i masy papierniczej w roku bieżącym i na rok przyszły nie przedstawiają się pomyślnie, głównie dla tego, że cena za surowce stale wzrasta.

Usuwanie elektryczności z papieru.

Elektryczność znajdująca się w papierze w nader przykry sposób daje się często odczuwać. Wskutek niej przylegają arkusze papieru do siebie i podczas druku powodują zwiększony procent makulatury.

Czasopismo angielskie „British and Colonial Printer and Stationer" donosi, że C. W. Hartmann uzyskał w Anglji patent na przyrząd usuwający elektryczność z papieru. Dzieje się to w ten sposób, że wstęgę papieru zwilża się rozpylaniem wody lekko i równomiernie, za pomocą pewnego gazu lub też powietrza rozdmuchiwanego po niej. Opatentowanym został rozpylacz, który przez ciśnienie atmosferyczne zwilża lekko papier.

Zestaw bez gwarancji:

Dolar amerykański wobec marki polskiej

Przed i w czasie wojny:

1914	1. maja	4.20
1915	1. lipca	4.22
1916	1. lipca	5.28
1917	1. lipca	5.53
1918	1. lipca	5.78

1919

16. lipca	13.65
21. „	18.50
4. sierpnia	20.40
11. „	23.15
22. „	27.—
1. września	27.50
11. „	30.00
21. „	34.—
1. października	35.—
11. „	34.—
21. „	35.—
1. listopada	41.—
11. „	43.—
21. „	44.—
1. grudnia	48.—
11. „	50.—
21. „	50.—

1920

2. stycznia	119
12. „	140
21. „	129
3. lutego	147
11. „	155
21. „	156
2. marca	162
11. „	159
21. „	158
1. kwietnia	157
11. „	163
21. „	171
1. maja	185
11. „	191
21. „	194
1. czerwca	179
11. „	178
21. „	157
1. lipca	138
11. „	164
21. „	166
1. sierpnia	190
11. „	211
21. „	212
1. września	213
11. „	226
21. „	260
1. października	280
11. „	280
21. „	290
1. listopada	320
11. „	390
21. „	445
1. grudnia	535
11. „	570
21. „	575

1921

1. stycznia	620
11. „	730
21. „	885
1. lutego	820
11. „	800
21. „	810
1. marca	910
11. „	890
21. „	700
1. kwietnia	825
11. „	813
21. „	790
1. maja	833
11. „	865
21. „	912
1. czerwca	1 018
11. „	1 200
21. „	1 375
1. lipca	2 080
11. „	1 862
21. „	1 872½
1. sierpnia	1 942½
11. „	2 022½
21. „	2 290
1. września	2 840
11. „	3 900
21. „	5 000
1. października	6 380
11. „	5 200
21. „	4 250
1. listopada	3 125
11. „	3 210
21. „	3 400
1. grudnia	3 550
11. „	3 425
21. „	2 835

1922

1. stycznia	2 855
11. „	2 780
21. „	3 340
1. lutego	3 430
11. „	3 285
21. „	3 685
1. marca	4 048
11. „	3 950
21. „	4 125
1. kwietnia	3 875
11. „	3 780
21. „	3 875
1. maja	4 125
11. „	3 975
21. „	4 065
1. czerwca	3 970
11. „	4 050
21. „	4 360
1. lipca	4 725
11. „	6 075
21. „	5 800
1. sierpnia	6 000
11. „	6 850
21. „	8 350
1. września	8 550
11. „	7 500
21. „	7 650
1. października	8 800
11. „	10 400
21. „	11 100
1. listopada	13 875
11. „	15 900
21. „	15 850
1. grudnia	17 000
11. „	17 385
21. „	18 200

1923

1. stycznia	17 800
11. „	21 250
21. „	28 000
1. lutego	35 900
11. „	39 000
21. „	42 700
1. marca	47 000
11. „	44 500
21. „	36 000
1. kwietnia	43 000
11. „	43 300
21. „	48 000
1. maja	48 000
11. „	48 000
21. „	51 500
1. czerwca	53 800
11. „	73 500
21. „	114 000
1. lipca	103 000
11. „	110 000
21. „	128 000
1. sierpnia	195 500
11. „	245 000
21. „	246 000
1. września	249 000

Notatki

Agenda dla handlu i przemysłu na rok 1924. Nakładem i drukiem znanej firmy papierniczej „Pol" Polska Mechan. Fabryka Wyrobów Papierowych (dawn. Cohn & Sieburth) T. z o. p. w Poznaniu, wyszedł co dopiero 3-ci rocznik nadzwyczaj praktycznego i pożytecznego wydawnictwa p. t. „Agenda dla handlu i przemysłu na rok 1924." Trzeci rocznik „Agendy" nie wiele różni się od wydania zeszłorocznego, które jak wiadomo, w dwuch miesiącach w zupełności wyczerpane zostało. „Agenda" tegoroczna została wydrukowana w znacznie większym nakładzie i w zupełności na papierze kancelaryjnym, druk czysty i jednolity, oprawa trwała i gustowna, niemal luksusowa. Garstka ogłoszeń złożona ze smakiem, pokrywa tylko w drobnej części olbrzymie dziś koszty wydawnictwa. Cena „Agendy" jest, jak słyszymy, dość umiarkowana. Całość przedstawia się nader estetycznie i ujmująco i świadczy o żywotności i przedsiębiorczości firmy „Pol". „Agenda" firmy „Pol", w niczem nie ustępująca podobnym wydawnictwom zagranicznym, stanie się niebawem niezbędnym rekwizytem każdego biura.

Otwarcie Targów Wschodnich we Lwowie odbyło się 5 bm. po uroczystem nabożeństwie w katedrze. Z ramienia rządu byli na otwarciu Targów obecni minister skarbu Kucharski w towarzystwie dyrektora departamentu Dzierżanowskiego oraz naczelnika wydziału Ignickiego oraz w zastępstwie ministra spraw wojskowych jenerał Osiński.

Wystawa prac terminatorów w Poznaniu odbędzie się 8 i 9 bm. na terenie Targu Poznańskiego. Zgłoszono pokaźną liczbę prac wystawowych, również z dziedziny grafiki. Wystawa budzi powszechne zainteresowanie, na co z przyjemnością wskazujemy.

Konkurs pisania na maszynie w Warszawie. Staraniem towarzystwa „Pacyfic" odbył się w Warszawie konkurs pisania na maszynie „Royal", pierwszy tego rodzaju w Polsce. Na czele jury stał były minister Iwanowski. Pierwszą nagrodę zdobył współpracownik Polskiej Agencji Telegraficznej p. Władysław Kowalczyk, uderzając 463 liter na minutę, drugą zdobyła p. Irena Szurowiczówna.

Asekuracja paczek pocztowych. Z dniem 1 września paczki asekurowane od sumy 500 000 mk. do 1 000 000 mk. będą uważane jako paczki wartościowe i będą specjalnie przekazywane.

Olbrzymia suma za maszyny piszące w Niemczech. Na Targu w Lipsku ustanowiono jednolitą cenę na maszyny piszące systemu Continental, Excelsior, Rheinmetall i inne w sumie 420 miljonów mk. niem. za sztukę!

Zgon. Rudolf Orłowski, szef firmy Otto & Rumbaum, hurtownia papieru i artykułów pisemnych w Wrocławiu, zmarł. Firma znana była przed zmianą granic także naszym polskim firmom papierniczym i księgarskim.

Ogłoszenia: 1/1 strona 400 000 mk., 1/2 strony 200 000 mk., 1/4 str. 100 000 mk., 1/8 str 50 000 mk., 1/16 str. 25 000 mk. — Na str. I okł. 100%, na str. II, III i IV okł. 50% więcej. Dla poszuk. posad 50% opustu. Numery okaz. i dowod. opłaca się. Ogłosz. przyjm. się do środy rana godz. 9.
Uwaga: Każdorazowa podwyżka cen ogł. obowiązuje wszystkie już przyjęte ogł., bez uprzedn. zawiad.

Przedpł. miesięczn. z przesyłką pod opaską 20 000 mk.
Numer pojedyńczy 6000 mk.

- - - - Konto czekowe P. K. O. Nr. 202 868. - - - -
Nakładem „Hurtowni Drukarskiej", Tow. Akc. w Poznaniu, Stary Rynek nr. 4. Telefon 2555.
Redaktor „Przeglądu Graficznego" Teodor Kryg
Redaktor „ Przegl. Papiern." Fr. Wojciechowski
- - - - - - - w Poznaniu. - - - - - - -

Drukarnia Polska T. A. w Poznaniu.